

www.nfunorge.org

Adresse: Postboks 8954, Youngstorget
0028 Oslo

E-post: post@nfunorge.org

Telefon: 22 39 60 50

Telefaks: 22 39 60 60

Fakturaadresse: 943260672@autoinvoice.no

Barne- og ungdoms og familiedirektoratet

Oslo, 12. april 2019

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) viser til høringsbrev med ref 2019/51713, vedrørende forskrift om Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner. NFU ønsker å kommentere forslagene som legges frem i forskriften.

I høringsnotatet under kapittel 4.3 første avsnitt står følgende «krav til at personer med funksjonsnedsettelse skal ha flertall i styrende organer» NFU synes det er beklagelig at det i utkastet til forskrift ikke kommer til uttrykk betydningen av å gi medlemmer med blant annet utviklingshemning anledning til å involvere seg i interessepolitikken, slik som beskrevet i CRPD, artiklene 4, 29 og 30 og slik CRPD-komiteen definerer representative organisasjoner i General Comments nr. 7. Det er uheldig med målsetninger som ikke tas høyde for i noen tiltaksform. Det finnes heller ingen andre tilskudds former som bidrar til å involvere mennesker med utviklingshemning i interessepolitikk. Det legges til rette for bred deltagelse av brukermedvirkere på systemnivå, men ordninger for å tilrettelegge og bistå for reell involvering av mennesker med utviklingshemning, finnes ikke.

§ 1 Målsetning

Tilskuddsordningen har tre målsetninger. En av målsetningene er å fremme interessepolitisk arbeid. Denne målsetningen er i samsvar med CRPD, artikkel 4. Imidlertid er det ingen tiltak, poengberegninger eller annet i utkastet til forskrift som vektlegger interessepolitisk arbeid.

Forskriften er til forveksling lik et målstyringssystem selv om målsetningene med ordningen er vesens forskjellig fra målsetningene i målstyringssystemene. Et hovedproblem i målstyringssystemene, er målforskyvning ved at fokuset vris mot de indikatorene som måles. Verken arbeid mot diskriminering og for likestilling eller politisk arbeid inngår i poengivende tiltak. Tilbudet organisasjonen gir egne medlemmer, fanges også i liten grad opp.

Forskriftens målsetninger følges ikke opp i de etterfølgende bestemmelsene. Det er vanskelig å se at forslaget til forskrift vil bidra til å oppfylle egen målsetning.

§ 3. Kriterier for måloppnåelse

Denne paragrafen kan sløyfes da innholdet ikke gir sterkere presiseringer enn det som allerede ligger i § 1.

§ 5. Kontingent, 3. ledd

Blant organisasjonene vi er kjent med, ligger medlemskontingenten for voksne medlemmer på 250 til 500 kroner per år. Flere organisasjoner gir rabatt for husstandsmedlemmer. Når en åpner for medlemskontingent på 50 kroner og familiemedlemsskap på 100 kroner per år, så legger en tilrette for organisasjoner som først og fremst etableres eller opprettholdes på grunn av driftstilskuddet. Spesielt vil dette gjelde små organisasjoner hvor det i tillegg er høy uttelling per medlem og basistilskudd.

NFU foreslår at kravet til medlemskontingent settes til 200 kroner per medlem over 15 år. For familiemedlemsskap, foreslår vi at grensen settes til 400 kroner per familiemedlem. For barn under 15 år, er 50 kroner per år en grei grense.

§ 8 Antall lokallag

Kravet om minst fem medlemmer og lovlig avholdt årsmøte, dokumentert med årsmelding bør være tilstrekkelig for å definere et lokallag. NFU bruker allerede nå mye ressurser på å purre for å få inn årsmeldingene. Dette gjelder også en rekke andre dokumentasjonskrav som ligger i tilskuddssystemet. For at man skal ha mulighet til å dokumentere aktivitet utenom årsmøtet er vi nødt til å endre vårt medlemssystem slik at dette kan rapporteres. Dette medfører merarbeid og merkostnad. En rekke dokumentasjonskrav så som fødselsdato, likepersonsaktiviteter, signatur på årsmeldinger, kommune tilhørighet osv medfører en vedvarende purring på dokumentasjon. Jo flere dokumentasjonskrav, jo mer må vi purre og jo flere erfarer det negative med å bli purret på. NFU foreslår at antallet lokallag fortsatt dokumenteres gjennom årsmeldingen fra lovlig avholdt årsmøte.

Antallet aktiviteter i regi av lokallaget, vil en vanligvis kunne finne i årsmeldingen. Men hvis dette er glemt så vil man heller ikke være tellende. Det vil si at organisasjonen må finlese alle årsmeldinger og kontakte hvert enkelt lokallag for å sjekke om de har glemt å føre på aktiviteter. Hvis aktive lokallag av ulike grunner ikke klarer å arrangere en aktivitet et år så skal de ikke være tellende. Dette vil medføre en uforutsigbarhet for organisasjonene så lenge tellende lag har innvirkning på tilskuddet.

Det omtalte forholdet inngår også i § 9.

§ 10. Tellende likepersonsaktiviteter

Kravene er i liten grad i samsvar med slik det meste av likepersonsaktiviteten pågår i NFU. I tillegg har det vært svært krevende både å få registrert personene som driver likepersonstiltak og aktivitetene arbeidet medfører. Det er stor fare for at kravene som etableres i § 10, i praksis ikke vil fange opp likepersonsaktiviteten som faktisk utøves. Når det er problemer med å få registrert dagens registreringskrav, bør en stille spørsmål ved om flere og mer spesifikke registreringskrav er veien å gå.

En typisk likepersonsaktivitet i NFU er at et uerfarent medlem har et barn som skal begynne på skolen. Vedkommende kontakter NFU sentralt, fylkesleder eller lokallagsleder som ber om råd og erfaringer. Vedkommende formidles så videre til en person med de aktuelle erfaringene, ofte en lokal tillitsvalgt. Kontakt etableres per telefon. Hvordan forholdet utarter

seg, varierer mye, men ingen av kriteriene i § 10 er spesielt beskrivende. Kontakten er en prosess med gjentatte samtaler, e-postutvekslinger av dokumenter og i de mest krevende tilfellene frem til klage på enkeltvedtak om spesialundervisning.

Likepersonsaktivitetene dekker nær sagt alle deler av livet, fra graviditet og manglende informasjon, til det å sikre gode helsetjenester i terminalfasen hos mennesker som ikke evner å uttrykke seg. Likepersonsaktivitetene gjelder så godt som alle samfunnsområder som helsetjenester, skole, arbeid, praktisk bistand, avlastning, BPA osv.

Likepersonsaktiviteten er først og fremst en prosess med gjentatt kommunikasjon og erfaringsutveksling. Ut i fra forskriften, karakteriseres likepersonsaktiviteten som en rekke statiske enkelthendelser. Paragrafen bør omformuleres slik at den fanger opp den totale aktiviteten som legges ned i den enkelte likepersonsaktiviteten.

§ 11. Tellende likepersoner

Det oppstår samme problematikken her som over. Kravet til dokumentasjon medfører at det må foretas endring i medlemsregisteret, men ikke minst medfører det mye oppfølging og puring. Vi vet av erfaring av mye likepersonsaktivitet aldri blir rapportert. Dette vil innebære puring ovenfor hver enkelt likeperson som ikke har rapportert. All dokumentasjon og rapportering går utover annet arbeid.

§ 12. Andre former for erfaringsdeling

Det er viktig å skille mellom gjensidige relasjoner og ensidige relasjoner. En samtale mellom to personer er en gjensidig relasjon hvor begge er lyttere og talere. Det samme kan en interaktiv Chatt-tjeneste være. En nettside er først og fremst statisk, omtrent som et medlemsblad. Podcast er på tilsvarende måte en statisk erfaringsdeling. Om erfaringsdelingen foregår på papir, via e-post eller via lydfiler på internett, så er det underordnet. Ingen formidlingsplattformer er slik at de alltid er best til alle typer formidling. Valget av formidlingsplattformer bør være opp til organisasjonens hensiktsmessighetsvurderinger. Imidlertid er plattformer som tillater gjensidig kommunikasjon mer å regne som likepersonsaktivitet enn f.eks. en nettside eller podcast.

§ 12 bør deles opp i to kategorier og ikke sette krav til formidlingsplattform.

Formidlingsformer hvor personer fra organisasjonen responderer på spørsmål, setter større krav til oppfølging enn formidlingsplattformer som kun gir enveis informasjon.

Det å skille mellom informasjonsplattformer er uheldig. En skal huske på at mange fortsatt ikke evner å benytte digitale medier. NFU har medlemsblad, nettside og facebookside, samtidig som medlemsbladet legges ut på nettsiden. Noen foretrekker det ene fremfor det andre, noen medlemmer evner ikke å benytte internett, men makter å bla i et blad av papir.

§ 14 Organisasjoner som omfattes av forskriften

Om det nest siste punktet som er tilordnet bokstaven a, men som trolig skulle vært tilordnet bokstaven o:

Små organisasjoner jobber oftest langt smalere enn større organisasjoner. Mange begrenser aktiviteten til noen møtepunkter hvor personer i samme situasjon kan møtes. Få av de små organisasjonene er spesielt aktive på det interessepolitiske feltet. De få små organisasjonene som jobber interessepolitisk, har et svært smalt spekter av saker som de jobber med.

Tilskuddet per medlem er i utgangspunktet svært høyt for små organisasjoner pga. grunntilskuddet og vektleggingen av medlemmer gjennom poengberegningen av antall medlemmer. NFU er av den oppfatningen at nedre grense for driftstilskuddet bør være 500 medlemmer.

§ 19. Vekting og poengberegning for variable utmålingskriterier

Det er vanskelig å gjennomske effekten av poengberegningene. Imidlertid er det en svært kraftig degressiv effekt av poengene for medlemmer. Både med hensyn til politisk arbeid og evnen til å holde en viss aktivitet er svært avhengig av antallet medlemmer. Det er vanskelig å se det ønskelige med mange og lite bærekraftige organisasjoner. NFU vil anbefale å redusere den degressive effekten i poengberegningene per medlem, spesielt gjelder dette overfor de minste organisasjonene.

§ 21. Mål med gruppeplassering

Teksten er svært uklar og kanskje i strid med selve utmålingssystemet. Hvilke forskjeller som skal utjevnes, nevnes ikke i paragrafens ordlyd. Vi foreslår følgende ordlyd: Gruppeplasseringen har som siktemål å redusere kostnadene organisasjonene står overfor med hensyn på å involvere medlemmene i organisasjonsarbeidet etter tilskuddsordningens formål. Merkostnadene skal knyttes til medlemmenes funksjonsnedsettelse og konvensjonsforpliktelsene Norge har for å involvere mennesker med nedsatt funksjonsevne i organisasjonene som representerer dem (se § 22).

§ 22. Definisjon av ekstrakostnader

Norge har forpliktet seg til å etterleve konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Konvensjonen gir føringer på statens plikt til å involvere organisasjonene (artikkel 4, pkt. 3) og funksjonshemmedes rett til å delta i organisasjonene (artikkel 29). I General Comments nr. 7 legger CRPD-komiteen føringer for organisasjonenes arbeid for å involvere medlemmer med nedsatt funksjonsevne, et forhold som også ble tatt opp under komiteens høring av Norge i mars 2019.

Det er uheldig med målsetninger som det ikke tas høyde for i noen tiltaksform. Det finnes heller ingen andre tilskuddsformer som bidrar til å involvere blant annet mennesker med utviklingshemming i interessepolitikk. Offentlige myndigheter har en utbredt praksis med brukermedvirkning på systemnivå, ordninger for å tilrettelegge og bistå for reell involvering av mennesker med utviklingshemming, finnes ikke.

Definisjonen av ekstrakostnader må knyttes opp mot Norges forpliktelser i forhold til CRPD.

§ 39. Ekspertutvalget

De fire medlemmene fra funksjonshemmedes organisasjoner må representere en bredde i type av funksjonsnedsettelses utfordringer og behov kan variere mye mellom kategoriene psykososiale, kognitive, bevegelse- og sensoriske funksjonsnedsettelse.

§ 42. Paraplyorganisasjoner

Staten har både en plikt og en praksis med å involvere organisasjonene i politikktutforming. Imidlertid er det praktisk umulig å involvere samtlige drøyt 140 organisasjonene i et slikt arbeid. Mye av statens involvering av organisasjonene består derfor av å involvere paraplyorganisasjonene. NFU betrakter paraplytilskuddet som et

middel fra myndighetenes side for å sikre en hensiktsmessig involvering av organisasjonene. Så lenge organisasjonene velger å ikke organisere seg annerledes og det ikke er for store protester mot paraplyene fra organisasjonenes side, så er bestemmelsene i § 42 gode og forsvarlige.

Paraplytilskuddet må være skjønnsmessig og utmåles slik at tilskuddet dekker den aktiviteten som myndighetene finner nødvendig for å sikre den nødvendige involveringen.

§ 43. Døvblindes organisasjoner

NFU har i lang tid jobbet tett med Foreningen Norges Døvblinde. Døvblinde står overfor utfordringer som er vesentlig større enn andre organisasjoner som vi kjenner til. Forholdene er såpass spesielle at de vanskelig kan dekkes av et ordinært regelverk. NFU støtter derfor en særbehandling av organisasjoner på døvblindfeltet.

§ 44. Stiftelser

Stiftelser bryter fundamentalt med demokratiske medlemsorganisasjoner. Tiltak i regi av stiftelser, forskningsmiljø og andre organisasjoner utenom demokratiske organisasjoner på funksjonshemmede feltet, er kjærkomne og fortjener offentlig støtte. Imidlertid er det stikk i strid med forskriftens formål å innlemme dem i driftstilskuddet til funksjonshemmedes organisasjoner.

Med vennlig hilsen

Jens Petter Gitlesen
Forbundsleder

Hedvig Ekberg
Generalsekretær